

Onderwerp Invoering Wet zorg en dwang per 2020 onmogelijk

Geachte ministers en staatssecretaris,

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is voornemens de wet Zorg en Dwang (Wzd) met ingang van 1 januari 2020 in te voeren. Uiteraard zijn wij als brancheorganisaties en beroepsbeoefenaren voorstander van veilige en goede regelingen als het gaat om vrijheidsbeperking

datum
16 april 2019

Middels deze brief uiten wij desalniettemin onze grote zorgen over zowel de totale uitvoerbaarheid van de wet als de beoogde inwerkingtredingsdatum. Wij pleiten dan ook nadrukkelijk voor grondige heroverweging van de invoering en achten uitstel van de beoogde invoeringsdatum noodzakelijk. Tenminste totdat de bezwaren zoals in deze brief zijn verwoord zijn weggenomen en zeker is gesteld dat partijen een redelijke termijn hebben om zich grondig voor te bereiden op basis van de nu nog deels ontbrekende en deels onvolledig uitgewerkte wet.

ons kenmerk
EB/19u.0154

in behandeling bij
W. van Soest

doorkiesnummer
0850772063

Belang van kwaliteit zorg staat niet ter discussie

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan de Wzd. Doel van de invoering van zowel de Wzd en de Wvggz staat niet ter discussie. De wetten moeten leiden tot kwaliteitsverbetering in de zorg; er moet een slag gemaakt worden in het voorkomen van dwang en drang. Onvrijwillige zorg voorkomen als dit niet nodig is, is een goed streven. Wij zien echter niet hoe de voorliggende Wzd gaat bijdragen aan dit doel. Mogelijk ontstaan door de (te snelle) invoering zelfs onvoorzienbare risico's in de zorg voor de meest kwetsbare mensen.

pagina
1/4

Aanpassingswet

Als we nu de tussenstand opmaken van de wet- en regelgeving concluderen wij dat de wet- en regelgeving, ook op essentiële onderdelen, nog niet is vastgesteld. De aanpassingswet Wzd is nog niet geagendeerd voor behandeling in de Tweede Kamer. Ook zijn zorgorganisaties op dit moment nog volstrekt in het ongewisse over de reikwijdte van de Wzd voor bepaalde doelgroepen in verpleeghuizen (VWS moet nog vaststellen welke ziekten of beperkingen worden gelijkgesteld met dementie en voor wie daarmee de Wzd wordt toegepast).

Ontregel de Zorg

In het kader van *Ontregel de zorg* zijn daarnaast voorstellen gedaan voor vereenvoudiging van het stappenplan, die nog hun weg moeten vinden naar een aangepast wetsvoorstel. Ook is nadere regelgeving van VWS -zowel ten aanzien van de Wzd-arts of functionaris als de zgn. zorgverantwoordelijke (degene die het zorgplan met dwangzorg opstelt en bijstelt)- onbekend.

Samenloop Wvggz en Wzd

Bovendien levert de samenloop tussen de Wzd en Wvggz nog grote onduidelijkheden op. Met de verbreding van de toegang tot de Wlz voor GGZ-cliënten met ingang van 1 januari 2021 zal deze samenloopproblematiek in omvang toenemen.

Onduidelijkheid over uitvoering

Uitvoering van de Wzd betekent dat medewerkers in zorgorganisaties vanaf 2020 bij dwangzorg het stappenplan moeten uitvoeren. Dat houdt in dat vijf zorgmedewerkers elk vanuit een eigen rol en positie meedenken, toetsen of beslissen over het toepassen van dwangzorg. Zij moeten oordelen over noodzaak, proportionaliteit, alternatieven en de afbouw van dwangzorg. Het stappenplan moet niet alleen gevolgd worden bij ingrijpende en complexe kwesties, maar het moet bijvoorbeeld ook gevolgd worden bij gebruik van een bedhek, ook als dit op verzoek van de cliënt en zijn of haar verwante ingezet wordt. Deze verplichting geldt niet alleen voor medewerkers in verpleeghuizen, maar ook voor medewerkers in de wijkverpleging/1^e lijn en geclusterde woonvormen, omdat de Wzd ook ambulante moet worden uitgevoerd. Tevens is onduidelijk hoe de Wzd voor cliënten in de thuissituatie überhaupt zijn beslag moet krijgen, bijvoorbeeld ten aanzien van het doorlopen van het stappenplan. Wij achten de huidige regels onuitvoerbaar in de praktijk.

Technisch onmogelijk

Elektronische cliënt dossiers (ECD's) moeten vanaf 1 januari 2020 zo zijn ingericht dat dwangzorg (met inbegrip van het doorlopen van het stappenplan) wordt geregistreerd, het stappenplan is doorlopen en een registratie wordt gegenereerd uit de ECD's ten behoeve van de IGJ. Om dit mogelijk te maken, moet een format voor de registratie van dwangzorg worden vastgesteld waarmee ECD- bouwers aan de slag kunnen. Dat is voor 1 januari 2020 niet mogelijk.

Kosten

De bekostiging van de uitvoering van de Wzd is niet in beeld. Binnen het domein van de Wlz kan een deel van het stappenplan wellicht onder de bestaande prestaties vallen, maar ontbreken kostendekkende tarieven. Voor Zvw-zorg, zoals wijkverpleging en mogelijk ook eerstelijnsverblijf, ontbreken passende prestaties in zijn geheel. Hier betekent uitvoering van het stappenplan met ingang van 1 januari 2020 een aaneenrijging van onbetaalde rekeningen. Het ministerie van VWS heeft de NZa tot op heden niet gevraagd om de uitvoeringskosten van de Wzd te verwerken in het Wmg-instrumentarium en de NZa heeft dit evenmin uit eigen beweging opgepakt. Dit terwijl de uitvoering van het stappenplan met zijn 10-ogen principe evident extra lasten met zich meebrengt: binnen de huidige Wet Bopz zijn immers als regel slechts twee zorgverleners betrokken bij besluitvorming over vrijheid beperkende maatregelen.

Uitvoerbaarheid

Onze zorgen en de constatering dat invoering niet haalbaar is, komen naast de nog bestaande onduidelijkheid ook voort uit de effecten van het stappenplan op administratieve lasten en de uitbreiding van de inzet van zorgprofessionals die in de schaarse arbeidsmarkt niet gemakkelijk beschikbaar zijn.

Toezegging minister voor redelijke implementatietermijn

De minister van VWS heeft partijen een implementatietermijn van anderhalf jaar toegezegd. De minister was voornemens zowel de Aanpassingswet als de uitvoeringsbesluiten rond de zomer van 2018 bekend te maken¹.

Wij spreken de minister aan op deze toezegging en vragen hem duidelijkheid te verschaffen op de benodigde punten alvorens er kan worden overgegaan op het vaststellen van een implementatiedatum.

Onvoldoende voorbereidingstijd

Doordat de uitvoering van de Wzd nog veel onduidelijkheden kent, kunnen partijen zich niet tijdig voorbereiden. Medewerkers, organisaties en betrokken partijen dienen voldoende kennis te hebben over de inhoud van de wet om deze in praktijk op de bedoelde wijze te kunnen toepassen. Doordat de beoogde wet deze duidelijkheid op dit moment nog niet biedt, is het voor partijen niet mogelijk zich adequaat voor te bereiden. Handreikingen maken op een wet die nog niet gereed is, is een onmogelijke opgave.

Invoering anders en ná duidelijkheid

Duidelijkheid is geboden evenals een redelijke invoeringstermijn. Wanneer de duidelijkheid bestaat achten wij het noodzakelijk om alsnog de eerder toegezegde invoeringstermijn van anderhalf jaar te hanteren, zodat partijen zich op een passende wijze kunnen voorbereiden op de implementatie. Wij pleiten er daarom voor de wet gefaseerd in te voeren en eerst intramuraal te toetsen alvorens extramuraal uit te rollen.

Wij zouden VWS **nogmaals** willen adviseren een uitvoeringsonderzoek te verrichten naar de effecten van de invoering van de wetten op het werk van verpleegkundigen, verzorgenden, artsen, gedragskundigen en natuurlijk de patiënten die het betreft. Wij dringen er daarnaast bij de minister op aan om de NZa de opdracht te geven om de uitvoeringslasten van de Wzd in kaart te brengen en deze lasten te verwerken in prestaties en kostendekkende tarieven zowel in de Wlz als in de Zvw.

Alles overwegende achten we invoering van de Wzd met ingang van 1 januari 2020 ondenkbaar en zien we invoering op langere termijn alleen als mogelijkheid als de beschreven knelpunten worden opgelost.

We vernemen graag nader van u.

¹ *Minister De Jonge bij de behandeling van de Wzd in de Eerste Kamer Datum:

'Laat ik nog even precies duidelijk maken hoe ik het voor mij zie. De daadwerkelijke invoeringsdatum van deze twee wetten is 1 januari 2020. De invoeringsdatum van de Wet forensische zorg is 1 januari 2019, voor het grootste gedeelte. De aanpassingswet, met een aantal verbeteringen ten aanzien van de uitvoerbaarheid van de wet, wil ik rond de zomer bij de Kamer hebben ingediend. Ook die zal moeten ingaan op 1 januari 2020. De heer Dercksen vroeg: komt er nog een veegwet of zo? Dat verwacht ik eerlijk gezegd niet. In de aanpassingswet komen deze praktische aanpassingen. Voor het overige zal het meeste worden afgevangen in de AMvB's. Per wet wordt er een AMvB gemaakt, maar daarin staan wel heel veel uitvoeringsbesluiten, zou je kunnen zeggen. Die liggen nu voor ter consultatie. Ook die hoop ik rond de zomer concreet te hebben, zodat wij een implementatietijd van anderhalf jaar hebben voor de daadwerkelijke vormgeving van de wet. Dat lijkt mij een mooie termijn voor het veld.'

Met vriendelijke groet,

namens partijen,

de heer drs. W.B.J. van Soest,
directeur ActiZ

mevrouw drs. N. Hauet,
directeur Verenso

de heer drs. H. Buijing,
bestuurder Zorgthuisnl

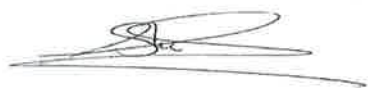
Mevrouw drs. M.M.A.E. Rook,
directeur NIP

Ir. P.M. van Rooij,
directeur LHV

de heer E.H. Coret,arts
voorzitter NVAVG

Mevrouw drs. S. Kersten,
directeur V&VN